

GULDALDERKUNST ER
NATIONALISTISK
PROPAGANDA!

Christen Købke, *Portræt af J.F. Schouw*, 1838

J.F. Schouw (1789-1852) skrev om stænderforsamlingerne i Viborg i 1834:

”Her i Viborg er kræfterne kun svage især i forhold til den roskildeske forsamling; men her er dog megen sund sans, gode praktiske kundskaber og god vilje, derhos en stor respekt for den roskildeske forsamling; til hvis forsamlinger man vist nok i alt væsentligt vil på det nøjeste tilslutte sig. En stor lykke var det at den roskildeske forsamling kom først; thi her havde det været vanskeligt straks at finde den rette tone, og at motivere sine betænkninger og petitioner tilbørligt.”

J.F. Schouw (1789-1852) var botaniker og nationalliberal politiker. Han tilsluttede sig de nationalliberale politikeres kamp for ytringsfrihed og for et nyt folkestyre, der skulle afløse kongens enevældige magt. Sammen med D. G. Monrad og Orla Lehmann udformede han det lovforslag, der blev til Danmarks Grundlov af 5. juni.

GULDALDERKUNST ER
NATIONALISTISK
PROPAGANDA!

I 1840 formulerede D.G. Monrad den politiske opgave sådan her:

”Det hvorpå Danmark vel beror, er at menneskebevidstheden forvandler sig til en kraftig folkebevidsthed, at et frisk liv gennemstrømmer staten og alle dens enkelte dele, at borgerskabet kommer til at tilbyde ... at den enkelte påtager sig forpligtelse til at betragte sig som medlem af det store statssamfund og gøre sig gældende som sådan.”

D.G. Monrad (1811-1887) var præst, biskop og politiker. Han var fra 1840 politisk redaktør på det nationalt orienterede blad Fædrelandet. Han var hovedmanden bag Grundlovens udformning i 1848-49 og senere statsminister i 1863-64. Monrad opfattede et folkestyre som noget, den enkelte var forpligtet til at engagere sig i.

GULDALDERKUNST ER
NATIONALISTISK
PROPAGANDA!

P.C.Skovgaard, *Portræt af Orla Lehmann*, 1842

Uddrag af Orla Lehmanns tale til bønderne på Falster i 1841:

”Hvad jeg her har sagt [--] vil vise Dem, at det er en stor vildfarelse, at de suveræne konger har været almuens venner og beskyttere. Dette gælder kun om én af dem, nemlig Frederik 6., og det er således ikke enevælden, men en af tidsånden greben og af den oplyste del af folket støttet konge, som bonden skylder tak. [--]

Det er derfor misligt at bygge en sag på det enkelte menneskes personlighed[--],

således kan intet borge for at der jo en gang kan komme en konge i Danmark, som tænker og handler anderledes end Frederik 6. [--]

Over en svag konge kunne det vel tænkes at disse [adelen] kunne få magt, men ikke over for et stærkt, folkekåret folkeråd. Ville bønderne derfor sikre sig både at beholde, hvad de har opnået, hvad de endnu retfærdigvis kunne ønske, da måtte de sætte deres håb til en fri folkeforfatning.”

Orla Lehmann (1810-1870) var jurist og nationalliberal politiker. Han var også kunstsamler. Som politiker ønskede han gennem kunsten at nå ud til folket. Han stillede ofte klare krav om motivet, når han bestilte malerier hos kunstnerne. Lehmann bestilte en del malerier hos Skovgaard, særligt da han var Amtmand i Vejle.